



Voltaire
(1694 – 1778)

François-Marie Arouet

- Író (drámaíró, költő, értekezések, cikkek, regény, ...)
- Filozófus
- Írófejedelem
- Életművész



- „Semmiben sem értek egyet Önnel, de az életemet adnám azért, hogy elmondhassa a véleményét.” ⇒ **a tolerancia bajnoka**

- „Tiporjátok el a gyalázatot!”

- „Ha nem volna Isten, ki kellene találni”



- Polgári származású
- Jezsuita kollégiumban tanult
- Többször került összetűzésbe a politikai hatalommal: börtönbe zárták
- Lázadó volt, küzdött: a babonák, a vakbuzgóság és a zsarnokság ellen
- Angliába száműzik 1726-1729
- 1746-ban a Francia Akadémia tagjává választották
- 1758-ban birtokot vásárolt a francia-német- svájci határon, Ferney-ben
- Több uralkodóval levelezett (II. Katalin orosz cárnő, II. Frigyes porosz király)
- A halál a tiszteletére rendezett ünnepségek közben érte

Voltaire: Candide vagy az optimizmus

Szereplők:

- Candide = jámbor (jóhiszemű, naiv, ártatlan, ...)
- Thunder-ten-Thronckh báró
- Pangloss ⇒ „minden a legjobban van ezen a legeslegjobb világon” ⇒ Leibniz
- Kunigunda, a báró lánya, Candide szerelme



-Milyen hangulata van a *Thunder-ten-Tronckh* névnek?

-Mire tanítja Pangloss Candide-ot?



Miért és hogyan
űzi ki a báró
Candide-ot a
kastélyból?



A háború

A földrengés



Eldorádó

- A világtól elzárt hely.
- Bőség, gazdagság jellemzi.
- Nem létezik a felhalmozás fogalma.
- Mindenki szabad.
- Az egyetlen kööttség, hogy nem hagyhatják el az országot.
- A hős életében fordulatot hoz.
- Az ideális társadalom modellje?
- Kunigunda nélkül nincs értelme.

Candide utazásai



A mű befejezése

- *Törökország*
- Hogyan lehet és kell élnünk ebben a világban, mely egyáltalán nem nevezhető a lehetséges világok legjobbjának?
- Sorsunk alakítása saját kezünkben van, végezzük lelkiismeretesen mindennapi feladatainkat.
- *„A munka pedig arra jó, hogy messze tartson tőlünk három nagy bajt: az unalmat, a bűnt és a szűkséget”*

- Az író kigúnyolja kora neves gondolkodóit, támadja az országok vezetőit, az egyházat és mindent, amivel nem szimpatizált. Ezt úgy teszi, hogy ennek képviselőit kisebb-nagyobb szereplők karakterében megszemélyesíti és nevetteti ki, néha célozgatva, néha konkrétan.
- Candide kiábrándító tapasztalatai örök emberi élmények, amelyeket mindannyian átélünk felnőtté válásunk során.

Candide külső útja

- Bejárja az egész világot, keresi Kunigundát.
- Ez az út remények és csalódások sorozata, mire övé lehet Kunigunda, a nagy szerelem, amiért annyi szenvedést állt ki, már elmúlt.
- Kunigundában az emberi álmok testesülnek meg – mire elérjük őket, gyakran semmivé foszlanak. A mesék happy endje így válik kiábrándító valósággá.

Candide belső útja

- A naiv, tudatlan fiúból tapasztalt, érett férfi lesz. (Neve beszélő név, egyszerre jelenti azt, hogy jámbor, naiv, illetve kíváncsi.)
- A felnőtté válás azonban az illúzióvesztés útja is.

Műfaja

- Pikareszk = utaztatási regény
- Tézisregény
- Filozófiai mese
- Nevelésregény
- Regényesített világtörténelem
- Végtelenségig leplezett önéletrajz
- Társadalomszatíra (utazásai során a hős különböző társadalmakat ismer meg, s elkeserítő tapasztalatokat szerez a kialakult civilizációról, az emberi természetről).

Filozófiai háttere

- Candide útján **Locke** filozófiája testesül meg: a hős tabula rasával indul: a regény elején még tudatlan ifjú, majd bejárja a megismerés útját, gondolkodni, kételkedni tanul. Ismereteit tehát személyes tapasztalatok útján szerzi.
- **Leibniz** - szerinte a világon mindennek megvan a maga ésszerű oka, semmi sem véletlen. Ezt a nézetet figurázza ki Voltaire Pangloss optimizmusában, amely szerint ez a világ „a legeslegjobb világ”. Pangloss tehát a leibnizi filozófia paródiája.
- Vele szemben áll Martin, akiben a manicheista tanok paródiája testesül meg. A **manicheizmus** azt vallja, hogy a világot két erő mozgatja: a Jó és a Rossz.
- **Rousseau** természetkultuszát is kifigurázza.

A műveljük kertjeinket értelmezései:

- Olvasható ironikusan – a kalandok és a változatoság után – kispolgári élet, hétköznapiság – Kunigunda is megcsúnyult, egyre házsártosabb.
- Olvasható tanulságként – a szűkebb környezetünkben harmóniát, rendet teremthetünk.

Feladat:

- Tanulmányozd a segédanyagoknál lévő táblázatot!
- Merre járt Candide, mely országokban?
- Válassz egy helyszínt, ahova szívesen elvinnéd Candide-ot, akár a jelenből is! Írj kisebb fogalmazást!